

KÁRÁŠJOGA GUOVDDÁŠBELLODAT

VÁLGÁPROGRAMMÁ

2019 – 2023

1. kándidáhta
*Baltto-Jon-Niillasa Arne
Ánne Toril*

2. kándidáhta
Rávn-Ásslat Piera-Jovvna

3. kándidáhta
Kirstte-Rávnná-Edvarda Anni

4. kándidáhta
Kenneth Eliassen

5. kándidáhta
*Jergul-Hánsa
Jan-Arthura Ingrid*

6. kándidáhta
*Balto-Jon-Niillasa
Nils-Torfinn*

7. kándidáhta
*Jussá-Risttin-Pettera
Kirsten Inger*

8. kándidáhta
William-Alffa Alfa

9. kándidáhta
*Erkelen-Ánne-Biret-
Ánde eamit, Supatra*

Lagašvuohta Kárášjoga álbmogii!

Kárášjoga gielddas leat stuorra hástalusat ekonomijastivrejumiin ja organiseremiin. 2011'is válddi Guovddášbellodat ovddasvástádusa ja rievdadii ekonomijja njeallji jagis 22 miljovnnasaš vuolláibázas gitta 14 miljovnnasaš bádjelbáhci, ja gielda beasai ROBEK listtas eret. Giđđat 2019 lea Kárášjoga gielda fas ROBEK listtas go vuolláibáza lea lagábui 14 miljovna. Dat mearkkaša ahte 2015'is – 2019 radjai lea geavahuvvun sullii 28 milliovnna eambo go masa gielddas lea ruhta ja ráđđi.

Goluid geahpideapmi ja organiserema rievdadeapmi dárbbáša fas politihkkálaš beroštumi ja stivrejumi. Guovddášbellodagas lea hárvánupmi dasa go lea čáđahan nuppástumi mii lei sihke hásttadeaddjiin ja gáibideaddjiin ovddit válga áigodagas. Mii fertet fas bidjat deattu plánaide, systemaide, dagaldumiide ja raporteremii, gos dat deatamos vuoruheapmi lea čuovvolit našunála čanaidusaid, láchkaortnegiid ja láchkanjuolggadusaid buot fáaldatsurggiin.

Ođasmahttin- ja ođđaáigádeapme proseassat leat áibbas dárbbášlaččat jus galgat čuovvut servodatovdáneami, ja nu doalahit ja rekrutteret bargiid ja ássiid. Guovddášbellodat dáhttu fágavuođa ja kvalitehta, bárgo- ja ássánmovtta, ja buoret resursageavaheami gieldda bálvalusain.

Mánáide ja nuoraide leat oadjebas oahppoarenát deahálaččat ollislaš oahpanáiggis, gos mánáidgárddit, skuvllat ja dearvašvuodabálvalusat ovttasdoibmet ja deattuhit kvalitehta, árra bijuid, loaktima, máhttima ja oahpahusa mat leat guovddázis.

Seammaárvosaš dearvašvuodabálvalusat buohkaide ja **gutnálaš boarrásiid fuolla**, lea midjiide deatalaš nannet álbmotdearvašvuođa vel eambo. Danne áigut fállat mánáide, nuoraide, vuorrasiidda ja olbmuide geat leat doaimahehttejuvvon nuvtá doaimafáaldagaid ja lanjaid, nuoraide geassebarggu vai si loktet ja háliidit orrut gielddas. Min deatamos doaimma manjá válggaid lea lásihit bargiid boarasiidbálvalusas, gildii ásaht sierra joavkku demensaolbmuid várás ja searra koordineren ossodaga og dearvvasvuođa suorggis gos geavaheadjit, oapmehaččat ja eaktodáhtolaččat galget sáhttit oasálastit bálvalusain.

Sámi **giella, kultuvra ja girkostallan** lea deatalaš min gullelašvuhtii, rámisvuhtii ja kultuvrii. Danne áigut nannet sámi giela ja kultuvra Kárášjogas, seammás go lea fátmalaš kultuvra eallin ja nu sajáidduhttit eará unnit álbmogiid. Mis galgá leat biras, ealáhus- ja servodatovdáneapmi guovddázis buori ovttasbarggu bokte sihke ealáhusaiguin, eaktodahtolaš servviiguin ja joavkkuiguin buori ovttasbargošiehtadusaiguin. Mii bargat árvjolaččat vai olbmot háliidit orrut gielddas, bargat maiddái báikeovddinemiin ja bidjat johtolatsihkárvođa guovddázii.

Min gievrudat lea: mis lea **politihkkálaš hárváneapmi ja dáhttu rievdadusaid čáđahit.**

Mii bivdit du luohtámuša go mii dáhttut:

- Buori ja seammaárvosaš bálvalusaid buohkaide
- Ollislaš ja oktiiveivehuvvon servodatovdáneami olles gielddas
- Ahte Kárášjoga gielddas galgá leat starga ekonomijja ja kvalitehta ja fágalašvuolta guovddázis.
- Rabasvuodain ja buori demokratalaš prosessaiguin nanusmahttit báikkalaš demokratiija
- Gieldda hálddašeamii organiserejuvvo nu ahte mihtut ollašuttet álbmoga dárbbuid mielde

Mii dárbbášit nana Guovddášbellodat-joavkku, vai olahat min politihkkálaš mihttuid!

Jienas Guovddášbellodaga!

Buori bálvalusat, rabasvuohta ja demokratiija

Karášjoga Guovddášbellodat áigu bargat vai gieldda ekonomii ja lea dearvvašlaš, mii lea gieldda vuodđogeatgi go galgá álbmogii áddit buori, oadjebas ja gutnálaš bálvalusaid. Rabasvuohta lea hui deatálaš sihkarastin dihte buori, rabas ja demokratiálaš prosessaid, ja mii áigut guldálit ja doallat lagašvuođa olbmui guin olles gielddas.

Guovddášbellodat sihtta:

- Buori dárkkistansvuogádagaid ja guhkitáigásaš plánaid juohke bálvalus-surggiin, vai golut vuoliduvvojit, loktet kvalitehta ja ámmátčehppodaga gieldda bálvalusain.
- Buori gulahallama ja buori prosessaid bargiiguin, luohitevašolbmui guin ja oapmehaččaiguin buoridan ja ođastusprosessai guin gielddas.
- Gieldda bálvalusaid digitála vuogi mielde, vai olbmot álkibuot gávdnet dieđu, ohcanskoviid ja nu ain gieldda neahttasiidduin.
- Ásahit eambbo ovttasbárgoformaid gos leat iešguđetlágan instánsat, kránjjá- ja rádjagielddat, vai beassat beaktildastit ja ávkastallat juohkehačča gelbbolašvuođain.
- Bálkápolitihkka-, gelbbolašvuohta-, rekrutteren- ja oahppuplánat galget gávdnot gielddas vai gieldda álo diehtá makkár gelbbolašvuođadárbbut ja gáibadusat váilot.
- Čielga ovddasvástádusa-, rolla- ja doaibmajuhkosa buot bargiide, ovttasbárgoáddi ja bargiidpolitihkka mii vuhtiiválda ovttasbárgi.
- Kártet ja movttidahttit vai sámegealla ja kulturgelbbolašvuohta lassána, ja dohkkehit dan lassi gelbbolašvuohtan gieldda bargiin.
- Ásahit buori stipendaortnegiid surgiin gos gieldda dárbbáša eambbo gelbbolašvuođa.
- Ásahit fitnodaga maid gieldda eaiggadušša, ja mii galgá sihkarastit buori divodeami ja ámmátlaš hálddašeami gieldda visttiin ja rusttegiin.
- Rabas ja buori prosessaid mat fátmastit gieldda ássiid go deatálaš áššit galget meannuduvvot politihkkalaččat. Dan dahkat álbmotčoahkkimiin ja seminárain.

Giella, kultuvra, valáštallan ja álbmotdearvvašvuohta

Ealli giella gievrudahtta gullevašvuođa. Danne gáibuduvvo erenoamaš ángiruššan nannet sáme giela sihke njálm málalaččat ja čálalaččat. Mii áigut nannet Kárášjoga mánggakultuvrralaš sáme gielat gilliin gos leat čeavlái min duogážiin ja gullevašvuođain.

Valáštallan, eaktodahtolašvuohta ja servvodatberoštupmi dagaha buori deaivvadanárenaid, lasiha álbmotdearvašvuođa ja oktavuoda. Danne áigut váikkuhit nu ahte lea áddevaš ja álki leat rumašlaččat aktiivalažžan ja eaktodahttolažžan Kárášjogas.

Guovddášbellodat áigu:

- Ovdánahttit giella- ja kultur guovddaža vai nannet giela, kulturhistorjjá ja identitehta.
- Movttidahttit vai ásahuvvojit eambo sáme gielat giellaarenát iešguđet buolvvaid várás, ja maiddái siddjide geat dáhttot oahppat ja nannet sámi gielaid.
- Sáme giella eambo guovddažis ja ásahit vel eambo sáme giellaarenáid mánáidgárddiin, skuvlas ja deavašvuođa- ja sosiálasurggiin.
- Galbet eambo gieldda visttiid ja friddjaguovlluid sihke sáme- ja dárogilli.
- Bargat árijálaččat vai dáiddamusea ja etnomusihkkaguovddáš čeggejuvvo Kárášjohki
- Ođasmahttit Kárášjoga servvodatvistti.
- Bargat ahte Festiválat Kárášjogas ožžot bisttevaš poastta gielddabušehtas.
- Bájjidit sámiid našonálbeaivvi vai sámi oaivegávpot šaddá bivnnuhis mátkkemearri.
- Sihkárastit dikšuma min kulturmuittuid, kultureanádagaid, girkuid ja hávdeeatnamiid.
- Vuolidit láigohattiid visttiin ja rustegiiin vai movttidahttit eambo ektodahttolašvuhti.
- Láhčcit eambo ovtasbargui gaskkal kulturskuvla ja eaktodahtolaš servviid.
- Ásahit doaibmaguovddáža gos buolvvat ja eaktodahtolaččat besset deaivvadit. Dan olahit buori ovtasbargguin iešguđet instánsaiguin ja eaktodahttolaš organisášuvnaiguin.
- Movttidahttit ja lámčcit vai eallilan olbmui lea vejolaš searvat eaktodahttolaš bargguide ja rumašlaš doaimmaide.
- Lámčcit vai lea vejolaš doaimmahit árbevirolaš valáštallama Kárášjogas.
- Diktit mánáid ja nuoraid nuvttá ávkkástallat skirvehanluohká, vuojadan- ja valáštallan visttiid.
- Lámčcit dili olbmuide geain lea heajos doaibmannákča vai sii besset guolástansajiide ja luonddu vásihit, ja bargat ahte luonddus gávdnojit buori skohter-, tuvra- ja bievlaláhttut.
- Doalahit daid buori valáštallanrusttegiid ja buori olgolihkadanguovlluid mat leat gielddas, ja áigumuš lea huksegoahit stuora valáštallanhálla maid earát go valáštallit sáhttet ávkkástallat. Kárášjohkii lea maid jurdda hukset govddiid tuvrageainnuid oktavuodas.
- Movttidahttit rumášlaš doaimmaide ja dearvvašlaš biepmodollui ja biepmami mánáidgárddiin, vuodđoskuvllas ja astoáiggefálaldagas.

Dearvvašvuohta ja ovdasmoraš

Eallin- ja olmmošárvu lea hui guovddážis Kárášjoga Guovddášbellodagas ja danne vuoruhit easttadeami. Dáhttot ollislaš, lámčojuvvon ja olahán muttus dearvvašvuođabálvalusaid buohkaide, gos dearvvašvuohta- ja ovdasmorašbálvalusat áddojuvvojit buot olbmuide rievttis dálkkodeami - rievttis sajis - rievttis áigái, ja gos geavaheaddji beassa váikkuhit.

Guovddášbellodat áigu:

- Ásahit eambo buhcciidsiidasajiid, fuolahavisttiid ja geahppohansajiid.
- Eanet bargiid boarrásiidfuolahussii, buhccidruovttuide ja ovdasmorašvisttiide.
- Buoridit boarrásiid árgabeaivvi vai sis leat doaimmat sihke siste ja olgun ovddidan dihtii sin loaktima.
- Ásahit demeansajoavkku vai sii besset čuovvulit demeansaolbmuid ja sin oapmahažžaid.
- Háhkát buori, beaktilis ja árbevirolaš sámi borramuša boarrásiidda ja buhccide.
- Lámčit nu ahte leat buorit ja heivehuvvon ruovttu bálvalusat daidda boarrásiidda geat dáhttot orrut ruovttuin.
- Ásahit *Doaibma-* ja *dearvvašguovddáža*, gos buohkat, sihke mánát ja vuorrasat deaivvadit.
- Movttidahttit vai ásahuvvo Kárášjohkii “šillju” ja “duoddarii” fálaldat.
- Ásahit fágaidgaskkasaš veahkkedoaimmaid mánáide, nuoraide ja sin bearrašiidda gos easttadeapmi, dearvvasvuođa bijut ja buorre joatkkadikšu leat guovddážis.
- Ásahit “koordinerejuvvon ossodaga” habiliteremii ja rehabiliteremii, gos ossodat galgá heivehit doaressuorggat ja ollislas bálvalusaid geavaheaddjiide.
- Bures váldit vuostá gussiid nu go guossoheaddjigiela galgá ja ovttas bargat “sámi klinihkain” vai hápmet buriid ja ovttasdoaibmi dearvvašvuođabálvalusaid geavaheaddjiide.
- Buori bálvalusaid main leat easttadeapmi ja joatkkadikšun guovddážiš gárrendili ja psykiátria oktavuodas.
- Easttadeaddji ja dearvvašvuođaovddidan bálvalusat galget leat guovddážis buohkaid várás.
- Gielddas galget leat buori skuvlladearvvašvuođabálvalusat, rumašlaš doaimmat ja dearvvašlaš biebman.
- Bargat vai Sámi heahstedilli ja inseastaguovddáš Kárášjogas bisohuvvošii, maid leat mearridan heaittihit.

Bajásšaddan ja oahppu

Min mánát ja nuorat leat min boahhteáigi. Danin lea dehálaš lámhččit árgabeaivve dili olles bearrašii mii lea dorvvolaš, givssideami ja veahkaváldin haga. Boahhteáigge Kárášjoht' servvodagas galgá lámhččot nu ahte mánát árrat ohppet servodat- ja bargoeallima.

Guovddášbellodat áigu:

- Hápmet buori ja dorvvolaš birrasiid mánáide, nuoraide ja bearrašiidda ovttasdoaimmaiguin eará aktevraiguin.
- Vuolggahit mánáid-ja nuoraidráđi, gos sii besset ieža buktit ovdan aktivitehtaid/doaimmaid.
- Doalahit fáraladaga mánáid-ja nuoraiddoaimmaide nuvttá luoikama lanjaid ja ástoáiggerustegiid.
- Bargat vai gieldda lea buorre mánáidgárdde- ja skuvllaeagigat gos jođiheaddjit dollet kvalitehta, fágalašvuoda ja buori oahppobirrasa guovddášis.
- Doalahit buori ovttasbarggu mánáidgárdiiguin, vuodđoskuvllain ja joatkkaskuvllain olles skuvlejumi vuolde.
- Buorre ja ahke heivehuvvon oahppu árrat ovttasdoaimmami, rájaid bidjami, gierdilvuhtii ja huvdii vai hehte givssidemiid, veagaváldimiid ja illasteamiid.
- Láhmččit buori ovttasbarggu mánáidgárdiiguin/skuvllain - ruovttuin ja sin váhnenlávdegottiiguin (VLM ja VLV).
- Ovdánahttit mánáidgárdiiguin, vuodđoskuvlla ja ástoáiggefálaldaga kreativalaččat ja duddjonnávcaiguin ovttas Giella- ja kulturguovddášii, kulturskuvllain, ealáhusaiguin ja eará aktevraiguin.
- Atnit čalmmis fitnodatálggaheami ja praktihkalaš oahpaheami olles oahppoáigodaga ovttasbargguin *Norra Ealáhushtkamiin*.
- Doallat sámegiela ja sámii kultuvrra guovddášis mánáidgárdiiguin ja vuodđoskuvllas.
- Vuolidit mánáidgárdiiguin mávssu Kárášjogas.

Biris, ealáhus- ja servodatovdáneapmi

Vuodđoealáhusat ja eará ealáhusat leat Kárášjoga servodaga birgenvuodđu. Danne dáhttu girjái ja geasuheaddji ealáhuseallima, erenomažit berrejit ruoná ealáhusat leat guovddášis. Mii áigut váikkuhit ahtanuššami ja loaktima Kárášjogas gos smávva ja stuora fitnodagat ožžot vejolavuoda viidut ovttasbarggu bokte gaskkal ealáhuseallima ja gieldda. Mii dáhttu guhkit áigge plánaid mat addet einnostanvejolašvuoda, ja ráhkadit plánaid luodda, čáhce ja duolvačáhce divvumii ja huksemii, mobiila ja govdafierbádaga huksemii, ja opmodat-ja viessohuksemii, ja ođasmahttit areála-ja servodatplána mii lea heivehuvvon otná dillái.

Guovddášbellodat áigu:

- Bargat ahte eat loavtte luonddu min luonddu ávkkástallamis.
- Ráhkadit energiija- ja dálkkádatplána mas leat biraseasti doaimmat mat buoridit dálkkádaga-ja biraseastima, ja maiddá birasdoaimmaid mat dollet min gili čorgadin.
- Bargat ahte luonddoluossa ja luossanáli Kárášjogas, Anárjogas og lešjogas seailu.
- Movttidahttit feativálaid ja olgodoaluid Kárášjogas váldit stuorat birasovttasvástadusa.
- Joatkit čorgema vuvddiin ja suovkkain márkanis.
- Sihkárastit guohtun- ja eanándoalloareálaid sisabáhkemiid vuostá nu go ruvkedoaimmat ja bieggamillut.
- Ráhkadit Kárášjohki boahteáigásaš plána ealáhusaid-ja mátkkoštanovdaneapmái.
- Doarjut ja nannet *Sápmi ealáhusgárddi*.
- Gielddas galget gárvves huksensajit ja gárvves ealáhusareálat ealáhuseallima várás.
- Árjjalaččat bargat vai gieldda ealáhusfoanda ja vuodđoealáhusfoanda lassána.
- Doarjut vai báikkálaš oalgebuktagat mo dáidda, borramuš, hápmen ja duodji lassánit
- Bargat ahte ealáhuseallin ja gieldda háhket eambo studeanta-ja fágaoahpahallisajiid.
- Bargat dan ala ahte Ávjovárri eanándoalloprošeakta joatkášuvvá ja ovdánahtto.
- Bargat dan ale ahte heaittihuvvon smávvadállodoalut fas geavahuvvojit biebmobuvttádeapmái gielddas.
- Gieldda galgá movttidahttit ja veahkehit vai báikkálaš-ja sámi borramuš buvttáduvvo.
- Movttidahttit olbmuid boazodoalus, eanándoalus ja meahccásteamis vuovdit sin vasáhusaid ja buktagiid mátkošteamis,-kultuvrras ja meahcsteamis.
- Gieldda iešstivrejupmi borasspirepolihkkas boazodoalloealáhusa ja boanddaid várás
- Ođasmáhttit gieldda servvodat- ja areálaplána.
- Ásahit geasuheaddji ja gárvves huksensajiid priváhta olbmuide ja ealáhusulbmiliidda.
- Nannet ovttasbarggu huksejeddjiiguin vai ođđa visttit huksejuvvojit studeanttaid, vuorrasiid, ja olbmuid main lea vuoliduvvon doaibmanákca várás, ja sidjiide geat vuosttaš geardde áigot vistti laigohit dahje oasttit.
- Bargat vai buorre govdafierbmádat- ja mobiila gokčan lea olles gielddas.
- Ásahit ásttoáigge- ja aktivitehtapárkka gaskal vuodđoskuvlla ja márkanguovddáža.
- Ođasmahttit servvodatvistti, valástallanhálla, skuvlagievkkana ja skuvlakántiinna.
- Galbet gieldda oktasašguovlluid “Ále-Campe dás” ja čujuhit gohttensajiide.
- Bidjat čuovggaid miehta Kárášjohtšalddi.
- Ráhkadit ollislaš geaidnoplána gildi vai lea vuordevaš divodan stivrejupmi.
- Ásahit earret eará eambo vázzin-ja sihkelgeainnuid johtolatsihkárvohta dihte
- Bargat buoridan dihte fylkkageainnu stándarda gaskal Kárášjoga ja Gievdneguoikka.
- Ásahit ollislaš muohtaskuter- ja bievlageainnuid vai beassá ásodatbáikkiide.
- Buoridit kolektiivajohtolaga/bussejohtolaga/bussefaláldaga Kárášjoga ja Leavnnja gaska mat leat ovttastahtton girdijohtolagain.

1	Baltto-Jon-Arne Anne Toril	1977	Politihkkálaš ráđđeaddi
2	Rávn-Ásllat Piera-Jovvna	1962	Boazoeaiggát
3	Kirstte-Rávnna-Edvarda Anni	1969	Ádjunkta
4	Kenneth Eliassen	1976	Eanadoalli
5	Jergul-Hánssa-Jan-Arthura Ingrid	1999	Studeantta
6	Balto-Jon-Niillasa Nils-Torfinn	1984	Mášiidnavuoddji
7	Jussá-Risttin-Pettera Kirsten Inger	1975	Poasttavuoddji
8	William-Alffa Alfa	1971	Fitnodeaiggát
9	Erkelen-Ánne-Biret-Ándde eamit, Supatra	1969	Veahkkedivššár
10	Kreittá-Ámmuna Ámmun-Peder	1969	Doavttir / Eanadoalli
11	Elen-Bireha-Mildrid Hege	1972	Dearvasvuodadivššár
12	Esso-Erkke-Rune Joachim	1996	Ráallyvuoddji
13	Baltto-Jon-Arne-Britte Sáráh	1998	Studeantta
14	Nilut-Per Johán	1968	Buohccidivššášstudeantta
15	Ánne-Jon-Ándde Biret	1963	Ádjunkta
16	Bjarne Rikardsen	1943	Fitnodeaiggát
17	Erkke-Niillasa-Hánssa Anita	1965	Ráđđeaddi
18	Jovnnin-Per-Jovvna-Svanhilda Áile	1997	Studeantta
19	Ánttá-Johána-Elle-Sárá Roald Andreas	1954	Penšunistta
20	Nilut-Per Lásse	1954	Boazoeaiggát
21	Iskon-Mikko-Niillasa Biret Anita	1973	Ráđđeaddi
22	Jovvna-Issáha Roald	1945	Penšunistta
23	Storen-Per-Alehttá-Tove Ine-Máijjen	1998	Studeantta
24	Ráikku-Ándde Issát-Ánde	1989	Boazodoalli
25	Ándde-Ámmun-Sámmola Dag	1957	Buohccibiilabargi